

Rekordpris på olja

Oljepriset har stigit med över 70 procent under det senaste året efter produktionsneddragningar i flera av de största oljeexporterande länderna.

- Venezuela har 7% av världens oljereserver och står normalt för 4% av produktionen men har under en längre tid haft produktionsproblem p.g.a. att stora grupper i landet protesterar mot Hugo Chavez socialistiska styre enligt nästan cubanskt snitt. Läget har lugnat ner sig något sedan en folkomröstningen i augusti bekräftat Chavez fortsatta styre men produktionsbortfallet är fortfarande betydande och beräknas bara vara hälften av normalt.

- Nigeria som är den största oljeproducenten i Afrika, har 3% av världens oljereserver och 3% av produktionen, men producerar just nu 2% p.g.a. strejker och upprepade attacker från rebellerna på landets oljefält. Ett fullskaligt inbördeskrig hotar att bryta ut och bl.a. Shell har sedan några månader tvingats dra ned på sin oljeproduktion där av säkerhetsskäl.

- Ryssland har 6% av världens oljereserver och står normalt för 11 % av produktionen. I landet pågår en maktkamp mellan regeringen och flera inhemska oljebolag i legala frågor som påverkar produktionen men framförallt skapar osäkerhet på oljemarknaden. Det största problemet finns i det börsnoterade Yukos som äger 2% av världens oljereserver och anklagas för att ha undanhållit flera miljarder USD i skatter.

- Irak har 10% av världens oljereserver men står just nu för bara 1% av produktionen efter återkommande attacker på framförallt oljeledningar. Före kriget 2003 stod Irak under sanktionerna för 2% och innan Gulfkriget 1990 för 7% av produktionen.

- Även USA som har 3% av världens oljereserver men står för hela 9% av produktionen har drabbats av allvarliga produktionsstörningar efter orkanen Ivan, som minskat oljeproduktionen i sydöstra delen av landet som står för ca 30% av USA:s hela oljeproduktion. Produktionen beräknas vara fullt återställd där först efter årsskiftet.

Problemen i dessa länder kan beräknas ge ett bortfall av världens oljeproduktionen på närmare 10%, samtidigt som efterfrågan på olja är större än på länge. Efterfrågan är helt enkelt större än tillgången. Det minskade utbudet och höga priset hindrar också en nödvändig lageruppbyggnad inför den säsongsmässigt stigande efterfrågan i vinter och en kallare vinter än normalt kan komma att skicka upp priset mot 60 dollar per fat på kort sikt.

De senaste årens två stora motorer i världsekonomin, USA och Kina som är de som drabbats hårdast av det höga oljepriset, det finns därför anledning att varna för effekterna på världsekonomin om inte priset går ner inom kort. Normalt brukar EU länderna drabbas hårdare än de andra industrialiserade regionerna när oljepriset stiger men den här gången är dock EU mer skyddat från de direkta effekterna av oljeprisuppgången p.g.a. euron. Räknas oljepriset om till euro är det fortfarande lägre än det var för fyra år sedan. Oljeberoendet är också långt ifrån lika stort som på 1970-talet och oljepriset rensat för inflation ligger fortfarande på hälften per fat sedan toppnoteringen från 1979.

Marknaden har ett stort spekulativt inslag i dagsläget där stora investerare, inklusive hedgefonder positionerar sig för olika händelser i världen. OPEC har inte några planer på att öka produktionen ytterligare eftersom prisuppgången inte beror på fundamenta och spår själva att oljepriserna kan falla med mer än 30% under de kommande månaderna, när valen i USA och Irak är över och oron för spektakulära terrordåd har lagt sig. På oljebörsen Nymex i New York kan man också se indikationer på terminsmarknaden att priserna kommer att falla efter det amerikanska valet.

Utan den politiska premien borde världsmarknaden för olja stabilisera sig kring femårssnittet på 29,5 dollar per fat. När så sker står bara skrivit i stjärnorna, men min gissning är att oljepriset är betydligt lägre nästa år till sommaren än vad det är idag. Detta sagt trots att vår alldeles egna svenska oljeschejk

Adolf Lundin nyligen uttalat sig i pressen om att han tror tvärtom att priset kommer vara ännu högre nästa år, talar i egen sak kan tänkas. Vi får se vem som får rätt.

Fredrik Hjelmqvist
CEO Introvista AB